

Kunnallinen valvontaviranomainen Eläinvalvontainfo kotieläintiloille Keski-Pohjanmaa 26.1.2021

Valvontaeläinlääkäri Nanna Lindqvist
Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

Esityksen sisältö:

- Miten valvonta on organisoitu ympäristöterveydenhuollon osalta
- Paikalliset ympäristöterveydenhuollon viranomaiset
(Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto)
- Ympäristöterveydenhuollon tehtäviä
- Lyhyesti lainsäädännöstä
- Eläinlääkintähuollon valvontaprosessit (kaavio)
- Suhde muihin viranomaisiin (aluehallintovirasto, poliisi)
- Hallintoprosessi verrattuna rikosprosessiin
- Yleisesti esitettyjä kysymyksiä ja vastaukset näihin
- Yhteystiedot

MITEN VALVONTA ON ORGANISOITU YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLOSSA

1. Kunta (paikallinen ympäristö-
terveydenhuollon yksikkö)
2. Aluehallintovirasto
3. Keskusvirastot
(Ruokavirasto, Valvira)
4. Ministeriöt (STM, MMM)
5. EU

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

Terveysvalvonta: Kokkola (Vasarakuja 15)
Toholampi (Lampintie 5)

Sivutoimipisteet: Veteli (Juhanintie 2)
Kannus (Varastotie 1)

Eläinlääkintähuolto: Kokkola (Vasarakuja 15)
Kälviä (Uusi Teollisuustie 5)
Halsua (Pajutie 7)
Veteli (Juhanintie 2)
Kannus (Varastotie 1)
Perho (Teollisuustie 2)
Toholampi (Hakatie 17)

Eläinlääkäripäivystysalueet:

1. Eteläinen: Kokkola (kantakaupunki),
Kruunupyö, Pietarsaari, Pedersöre, Uusikaarlepyy ja Luoto
2. Lestijokilaakso: Kokkola (Kälviä, Lohtaja ja Ullava),
Kannus, Toholampi ja Lestijärvi
3. Perhonjokilaakso: Halsua, Kaustinen, Veteli ja Perho

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto (2)

Henkilöstö:

- 2 valvontaeläinlääkäriä + hygieenikkoeläinlääkäri
- 13 praktiikkaa tekevää eläinlääkäriä
- 10 terveystarkastajaa
- Toimistonhoitaja
- Terveysvalvonnan johtaja

Toiminta-alue:

Halsua
Kannus
Kaustinen
Kokkola
Kruunupyyl
Lestijärvi
Perho
Toholampi
Veteli

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON TEHTÄVIÄ

Tavoitteet:

- Ympäristöterveydenhuollon tavoitteena on terveydelle haitallisten tekijöiden tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja poistaminen elinympäristöstämme ja täten väestön, yksilön ja eläinten terveyden ylläpitäminen ja edistäminen.

Ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvat terveydensuojelu ja eläinlääkintähuolto

Terveydensuojelu (Hälsoövervakning)

- *Elintarvikevalvonta (Livsmedelstillsyn)*
  - alkutuotannon valvonta, laitokset, elintarvikehuoneistot yms.
- *Terveydensuojelu (Hälsoskyddstillsyn)*
  - talous- ja uimaveden valvonta, koulut, päiväkodit, yleiset kokoontumistilat, kauneushoitolat, asumisterveys yms.
- *Tupakka- ja nikotiinivalmisteiden valvonta*

Eläinlääkintähuolto (Veterinärvård)

- *Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta (Tillsyn av djurens hälsa och välfärd)*
- eläinsuojelu (djurskydd)
- eläintautilain mukaiset tehtävät
- sivutuotelain mukaiset tehtävät
- elävien eläinten ja eläinperäisten tuotteiden viennin ja tuonnin valvonta (esim. vientitodistukset)
- *Ennaltaehkäisevät terveydenhuoltokäynnit*
- *Käytännön eläinlääkintä (ns. praktiikka)*
- *Kiireellinen eläinlääkäriapu (päivystys)*

Eläintenpitäjän lakisääteiset velvollisuudet

Elintarvikkeiden tuotanto (kts. Ruokaviraston sivuilta)

<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/elintarvikeala/elintarvikkeiden-alkutuotanto>

Lainsäädäntöä mm.

Alkutuotantoasetus (1368/2011)

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elintarvikehygieniasta (EY) N:o 852/2004

Valtioneuvoston asetus elintarviketurvallisuusriskeiltään vähäisistä toiminnoista (1258/2011)

Elintarvikelaki (23/2006)

Eläintenpitäjän lakisääteiset velvollisuudet

Eläinsuojelu

- Eläinsuojelulaki (247/1996)
- Eläinsuojeluasetus (396/1996)
- Valtioneuvoston eläinlajikohtaiset asetukset, esimerkiksi
  - * Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta (592/2010)
  - * Valtioneuvoston asetus sikojen suojelusta (629/2012)
  - * Valtioneuvoston asetus lampaiden suojelusta (587/2010)

www.finlex.fi / Ajantasainen lainsäädäntö / Haku esimerkiksi säädösnumerolla ja vuodella ("Siirry säädökseen nro/vuosi")
([Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX](http://www.finlex.fi) ®)

Eläintenpitäjän lakisääteiset velvollisuudet

Eläintautilainsäädäntö, mm.

Eläintautilaki (441/2013)

- Uusi laki 76/2021 (astuu voimaan 21.4.2021)

Sivutuotelainsäädäntö, mm.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 ns. sivutuoteasetus

Komission asetus (EU) N:o 142/2011 ns. täytäntöönpanoasetus

Sivutuotelaki (517/2015)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläimistä saatavista sivutuotteista (783/2015)

Valvonnasta ja tarkastusoikeudesta

Viranomaisilla on lakisääteinen tarkastusoikeus (Eläinsuojelulaki (247/1996) 39 §)

Jos on aihetta epäillä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten tai lopetusasetuksen vastaisesti, aluehallintovirastolla, kunnaneläinlääkärillä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalla viranhaltijalla, poliisilla ja eläinsuojeluvalvojalla on oikeus suorittaa tarkastus. ([9.8.2013/584](#))

(Eläinsuojelulain 39 §:n 1. momentti)

Valvonnasta ja tarkastusoikeudesta (2)

Ilman epäilyäkin aluehallintovirastolla, kunnaneläinlääkärillä, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavalla viranhaltijalla, poliisilla ja eläinsuojeluvalvojalla on oikeus suorittaa tarkastus sirkuksessa, eläintarhassa, pysyvässä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä, eläinkilpailuissa, 16 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tilaisuuksissa sekä esityksessä ja näytöksessä, jossa eläimiä on mukana, sekä siellä, missä harjoitetaan 21, 23 tai 24 §:ssä tarkoitettua toimintaa taikka 33 c §:n 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta edellyttävää toimintaa. Ilman epäilyäkin tarkastuseläinlääkärillä ja lihantarkastajalla on oikeus suorittaa tarkastus kaikissa eläintiloissa teurastamon tai poroteurastamon alueella. Ilman epäilyäkin Ruokavirastolla on oikeus suorittaa tarkastus rajatarkastusaseman ja poistumispaikan alueella. [\(19.12.2019/1279\)](#)
(Eläinsuojelulain 39 §:n 2. momentti)

Valvonnasta ja tarkastusoikeudesta (3)

Tarkastuksen suorittajalla on oikeus päästä tiloihin, joissa eläintä pidetään, ja ottaa korvauksetta tarkastusta varten tarvittavia näytteitä.

Tarkastuksessa voidaan tarkastaa eläin, sen pitopaikka sekä eläintä varten tarkoitettut ravinto, juotava, varusteet ja välineet. Tarkastaa voidaan myös 26 §:ssä tarkoitettu luettelo, 26 a §:ssä tarkoitettu kirjanpito ja lopetusasetuksessa edellytetyt asiakirjat. [\(9.8.2013/584\)](#)

(Eläinsuojelulain 39 §:n 3. momentti)

Valvonnasta ja tarkastusoikeudesta (4)

Kotirauhan piirissä tässä pykälässä tarkoitetun tarkastuksen saa suorittaa ja näytteen ottaa vain viranomainen ja tarkastuksen saa suorittaa ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä eläimen omistajan tai haltijan syyllistyvän tämän lain vastaiseen, rangaistavaksi säädettyyn menettelyyn. Eläinsuojeluvalvoja voi tarkastusoikeutensa rajoissa tarvittaessa avustaa viranomaista kotirauhan piiriin kohdistuvan tarkastuksen suorittamisessa.

(Eläinsuojelulain 39 §:n 4. momentti)

Valvonnasta ja tarkastusoikeudesta (5)

Eläinsuojelulaki (247/1996) 48 §

Elintarviketurvallisuusvirasto ja aluehallintovirasto voivat tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten taikka lopetusasetuksen noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä määrätä virkaeläinlääkärit suorittamaan selvityksiä ja tutkimuksia sellaisissa eläintenpitoyksiköissä, joissa pidetään eläimiä elinkeinonharjoittamisen tarkoituksessa, sekä teurastamoissa ja poroteurastamoissa. (9.8.2013/584)

(Eläinsuojelulain 48 §:n 1. momentti)

Valvonnasta ja tarkastusoikeudesta (6)

Selvityksen tai tutkimuksen suorittajalla on oikeus päästä niihin tiloihin, joissa eläimiä pidetään, sekä eläintenpitoon liittyviin varastoihin ja muihin tiloihin. Eläintenpitoyksikön omistaja ja haltija sekä teurastamo tai teurastuspaikan omistaja tai haltija on velvollinen avustamaan selvityksen tai tutkimuksen suorittajaa sekä antamaan tarvittaessa kirjallisesti tämän pyytämät tiedot.

(Eläinsuojelulain 48 §:n 2. momentti)

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTAPROSESSIT

PAIKALLINEN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON YKSIKKÖ

1. Eläinsuojelulaki (247/1996) 39 § (tai 48 § määräys)

- Epäilyyn perustuva tarkastus (ilmoitus)
- Valvontasuunnitelman mukainen tarkastus (ilmoituksenvarainen toiminta)
- Maksuton valvonta

Tarkastuskertomus

Jos toiminta eläinsuojelulain vastainen

Kuuleminen

PÄÄTÖS

- Hallinnolliset pakkokeinot (esim. määräykset)
- **Valitus hallinto-oikeuteen jos niin haluaa**

UUSINTATARKASTUS

Kaikki kunnossa!

ASIA LOPPUUNKÄSITELTY

- Ellei uusi ilmoitus tai seuraava suunnitelman mukainen tarkastus

HUOM! Kaikki päätökset poliisille tiedoksi (ESL 63 §) Aluehallintovirastolle menee myös kopiot kaikista asiakirjoista

2. Elintarvikelaki (23/2006) 49 §

- Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset (esim. maitohygienia, alkutuotannon valvonta)
- Tarkastustiheys riskiperusteinen; maksullinen valvonta

Tarkastuskertomus

Mikäli toiminta ei noudata elintarvikelainsäädäntöä, annetaan ensisijaisesti **kehotus** puutteen korjaamiseksi määräajassa

Kaikki kunnossa!

Puutteita

UUSINTATARKASTUS

Kaikki OK

Edelleen puutteita!

Kuuleminen

ASIA LOPPUUNKÄSITELTY

- Seuraava suunnitelman mukainen tarkastus

PÄÄTÖS

- Hallinnolliset pakkokeinot
- Oikaisuvaatimus ymp.terv.lautakunnalle

SUHDE MUIHIN VIRANOMAIISIIN

Aluehallintovirasto (AVI)

- Aluehallintovirasto antaa tarvittaessa määräyksiä kunnalliselle viranomaiselle (tarkastus ja / tai näytteenotto)
- Mikäli on tyytymätön ympäristöterveydenhuollon viranhaltijaan, voi tehdä hallintokantelun aluehallintovirastolle, joka on selvitysvelvollinen
- Läänineläinlääkärit tekevät täydentävien ehtojen valvontoja. Mikäli havaitaan laiminlyöntejä, he antavat seuraamusehdotukset ELY-keskukselle, joka tekee lopullisen päätöksen asiassa.

Valvontaeläinlääkäriin käynti voi epäsuorasti vaikuttaa maataloustukiin (sillä tarkastuskertomus ja päätös annetaan tiedoksi aluehallintovirastolle)

Poliisi

- Kutsutaan paikalle ainoastaan jos tilanne on uhkaava (tai jos on epäily siitä), jos tarkastus estetään, jos kiireellisesti pitää päästä lukittuun tilaan tai kotirauhan piirissä olevaan tilaan.

Poliisi päättää itsenäisesti siitä, mitkä asiat otetaan esitutkintaan, ja syyttäjä päättää siitä, mitkä asiat esitutkinnan perusteella otetaan käsiteltäväksi käräjäoikeudessa.

HALLINTOPROSESSI VERRATTUNA RIKOSPROSESSIIN

- Kaksi erillistä prosessia, eivät toisistaan riippuvaisia
  - Hallintoprosessi jatkuu, vaikka syyttäjä olisi esitutkimamateriaalin perusteella päättänyt olla nostamatta syytettä asiassa.
Hallintoprosessi eläinsuojeluasiassa päättyy vasta kun havaitut puutteet ja laiminlyönnit on korjattu.
  - Eläinsuojelurikos on rikos, jossa tiettyjen ehtojen on täytyttävä ennen kuin syyte nostetaan
    - Joskus tilanne on se, etteivät ehdot syytteen nostamiseksi täyty, vaikka on todettu, ettei toiminta täytä kaikkia lain vaatimuksia
- asiaa ei käsitellä käräjäoikeudessa **MUTTA**
- **hallintoprosessi jatkuu!**

Yleisesti esitettyjä kysymyksiä ja vastaukset

Ilmoitetaanko tarkastuksesta etukäteen vai tehdäänkö ne ennalta ilmoittamatta?

– *Ruokaviraston ohjeen mukaan tarkastukset tehdään pääsääntöisesti ennalta ilmoittamatta.*

Jätetäänkö tilalle joku asiakirja tarkastuksen jälkeen?

- *Kyllä, asiakirja, jossa on kerrottu mikä valvonta tilalla on suoritettu. (Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuollon toimintamalli)*

Jätetäänkö tilalle tarkastuksen tekijän yhteystiedot?

- *Kyllä. Ne ovat yllä mainitussa asiakirjassa. (Keski-Pohjanmaalla ainakin)*

Jos havaitaan puutteita, millä aikavälillä uusintatarkastus tehdään?

- *Se vaihtelee, riippuen laiminlyönnistä. Esimerkiksi kiireellisissä tapauksissa uusinta voidaan tehdä jo jonkun päivän kuluttua, mutta vuodenaikaan sidotuissa asioissa tarkastus tehdään kyseisenä vuodenaikana.*

Yhteystiedot:

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto

Vasarakuja 15 / Hakalahdenkatu 83

67100 Kokkola

Puh. 044 730 7991 toimistonhoitaja Tiina Högländ

Valvontaeläinlääkäri Nanna Lindqvist, puh. 040 488 2999

Sähköposti: nanna.lindqvist@kokkola.fi

Valvontaeläinlääkäreiden yhteinen sähköposti:

valvontaelainlaakari@kokkola.fi

(tavoittaa myös hygieenikkoeläinlääkäriä sekä
terveysvalvonnanjohtaja Andréas Smedsin)

